

Karitativa gåvor - hur?

Några förslag till församlingar utifrån erfarenheter från Caritas Mötesplats

1. "Var inte rädd!"

När en nödlidande människa vänder sig till församling är det ett stort förtroende. Man kan lätt bli stressad, besvärad, misstänksam, eller vanmäktig när människor ber om hjälp eller pengar. Kanske till och med irriterad. Men egentligen är det hedrande att människor har förväntningar på oss katoliker. Och det ger möjlighet att bjuda in en ny människa till kyrkan, och att själv leva evangeliet. När någon ringer på dörren till Mötesplatsen Caritas bjuder vi alltid in personen till ett samtal och en fika. Ganska många blir på så sätt så småningom en del av Mötesplatsens gemenskap.

2. Bemötandet är viktigare än pengarna!

Besökarna på Mötesplats Caritas säger ibland att "det jag får här kan jag få på fler ställen, men det är bara här jag blir mött som en medmänniska." Att någon ser en, lyssnar på ens bekymmer, "tar sig tid" i vår stressade resultatinkriktade nutid kan vara en nog så stor gåva som pengar. Det kan också ge en positiv erfarenhet av kristna, och av kyrkan. Att ta sig tid att lyssna ordentligt gör det också möjligt att bättre förstå vad personen framför en behöver hjälp med.

3. Hellre riskera att bli lurad än obarmhärtig, åtminstone i början

En känsla som kan komma upp är att den som ber om pengar egentligen inte behöver dem. Eller ber om pengar på fler ställen. Eller kanske borde göra något annat val i sitt liv för att inte vara lika utsatt. Även på Mötesplats Caritas kan man frestas att recensera den fattige, eller tänka att det finns en enkel lösning ("men varför inte flytta tillbaka till hemlandet?" – "men gå i svenskundervisning om det är svårt att få jobb!") Men vi känner inte till personens hela livssituation. Alla som är generösa riskerar att någon gång bli lurade eller utnyttjade. Men det är mindre hemskt än att ta risken att ha bemött någon med ett hjärta av sten.

4. Alltid ett samtal först

Innan vi hjälper någon ekonomiskt så ber vi personen följa med till ett avskilt rum för att lyssna på han eller hennes berättelse. Ofta räcker ett enkelt "berätta!" för att få höra en livshistoria. Om det inte redan framkommit frågar vi också om boende, arbete, försörjningsansvar för barn, migrationsstatus. Samtalet är mycket mer än en koll om personen verkligen behöver en gåva. Många vill fortsätta berätta även efter att vi sagt ja till att hjälpa dem. Samtalet ger en möjlighet att höra om andra saker personen kan behöva i sitt liv, och berätta själv mer om församlingen/mötesplatsen.

Exempel på karitativa gåvor

Matvaror

Det är tacksamt och konkret för en församling att på söndagen samla in mjöl, pasta, olja, och liknande hållbara basvaror för en senare utdelning till behövande. Säkert finns något skåp där gåvorna kan förvaras tills det kommer någon som behöver dem. Då kan man vara säker på att gåvan faktiskt mättar en människa och inte går till något annat. Nackdelen är de varor man erbjuder kanske inte är vad den nödställda behöver allra mest, eller har som basvara i sin matkultur. Mötesplats Caritas har ett förråd där vi samlar in gåvor för att ge dem vidare.

Hygienartiklar

På Mötesplatsen tar vi tacksamt emot tvål, schampo, balsam, bindor, tamponger och liknande hygienartiklar. När det kommer grupper som vi vet är särskilt utsatta lägger vi fram dem som ett erbjudande.

Blöjor

Att vara småbarnsförälder och fattig är en särskild utsatthet. Bara ett paket blöjor kostar en veckas hela ersättning för en asylsökande. Vi försöker ha blöjpaket i olika storlekar i förrådet.

Presentkort till en matbutik

Fördelen med att erbjuda presentkort till en matbutik är att den hjälpsökande själv kan välja efter behov, kultur och smak. För den som lever på absolut minimum är även några hundra en stor hjälp, särskilt när matpriserna stiger. Har man dessutom barn att försörja ("min 18-åring äter hela tiden!" som en flyktingmamma från Ukraina sa) behöver man ännu mer. I dagens läge (hösten 2022) är ett presentkort på 500 kronor för en ensamstående och 750 kronor till en förälder inte för mycket.

Hjälp med kollektivtrafiken

Att resa med kollektivtrafik är en rejäl utgift. För den som behöver åka till svenskundervisning eller Arbetsförmedling kan en resa tur och retur kosta lika mycket som hela dagersättningen. Att hjälpa till med en reskassa eller ett månadskort är ett väldigt träffsäkert sätt att hjälpa någon att så småningom kunna försörja sig själv.

Språkundervisning/Språkcafé

Den absolut mest efterfrågade delen av Mötesplats Caritas är undervisningen i svenska. De allra flesta vet att det svenska språket är nyckeln till att komma in i samhället, kunna försörja sig själv och även kunna fungera som förälder till sina barn. De språkcaféer som finns i några församlingar, ofta 2-3 timmar i veckan, är därför ovärderliga!

Läkarsamtal, psykiatersamtal, psykologsamtal

Finns det en läkare, en psykolog eller en socionom i församlingen som skulle kunna tänka sig att vara tillgänglig för hjälpsökanden en timme i veckan/månaden? Finns det någon som skulle kunna tolka vid behov? Våra volontärer på Mötesplatsen med kompetens inom olika vårdyrken bidrar till att personer som inte vågar sig till en vårdcentral – eller har rätt till det – kan få en första bedömning och vid behov hjälp att komma vidare.

Det här är bara några idéer och förslag utifrån erfarenheterna på Mötesplats Caritas. När väl man sätter sig tillsammans i en Caritas-grupp eller ett pastoralkråd och funderar på vilka resurser som finns i församlingen kan man säkert komma på ännu bättre idéer.

"Jag var hungrig och ni gav mig att äta, jag var törstig och ni gav mig att dricka, jag var hemlös och ni tog hand om mig. Jag var naken och ni gav mig kläder, jag var sjuk och ni såg till mig, jag satt i fängelse och ni besökte mig."

Matteusevangeliet 25

Praktiskt

Börja enkelt. Att bara samlas några stycken som vill engagera sig och skriva ner några punkter om hur man ska göra när någon behöver stöd är ett stort steg. Sen ger det ena ofta det andra. De människor som dyker upp kommer att vägleda er till nästa steg.

Ha tålmod. Fattigdom och utsatthet är inget som går över med ett presentkort. Den som förlorat fotfästet på arbetsmarknaden behöver ofta lång tid att komma tillbaka även om personen får ett jobb. Det är vårt jobb att döma människor, i synnerhet dem som haft det svårt.

Köp och samla in presentkort. Att ha några presentkort till hands ifall någon dyker upp vid dörren minskar stressen över att inte kunna ge någonting.

Bestäm en tid och en plats. Om det skulle bli många som söker hjälp hos församlingen är det lättare att bestämma en viss tid och plats för när de kan komma tillbaka. Då kan kanske flera volontärer och församlingsaktiva vara på plats. Är det efter söndagsmässan finns det kanske också något kvar av kyrkkaffet att bjuda på.

Bjud in till gemenskapen. Att vara fattig är också ofta att vara ensam. Man har inte råd att vara med när andra umgås. Även om den som ringer på kyrkdörren ber om pengar, och församlingen inte har några, så kan man alltid bjuda in till någon aktivitet.

Inventera förmågor i församlingen. Även om kyrkoherden är ansvarig för allt som sker, så behöver inte han göra det själv. Att kyrkoherden inte hinner är aldrig en bra ursäkt för att saker inte blir gjorda så länge det finns andra som kan.

Gör en kvittenspärm. Praktiskt, men nödvändigt för att se vart pengar gått och kunna redovisa för revisorerna. Något vi lärt oss på Mötesplatsen är att av integritetsskäl ha en sida för varje person, med namn, mobilnummer, födelseland och belopp som kvitteras.

Sätt Caritas Sverige i arbete! Caritas Sverige finns för att stötta församlingarna. Mötesplatsen mitt emot Domkyrkan i Stockholm är en modellverksamhet för inspiration och erfarenhetssamlande. Vi som arbetar nationellt på Caritas kan alla hjälpa till på olika sätt, utifrån vad ni i församlingen behöver.

Dela erfarenheterna! Denna lathund är ett levande dokument och Caritas Sverige vill hela tiden lära och bli bättre. Maila, ring eller besök Caritas Sverige eller be någon från Caritas komma förbi och dela med er av just era erfarenheter - de är ovärderliga!

Till sist

Många församlingar beskriver problem med splittring i olika grupper, ungdomar som försvinner från kyrkan efter konfirmationen eller att för få är intresserade av katolsk tro och liv. Ett aktivt engagemang för nödställda i sin egen närhet är ett konkret vittnesbörd om Kristus. Den kan samla personer från olika delar av församlingen. Inte minst unga som blivit för stora för att ministrera kan ha svårt att hitta en uppgift och ett ansvar i församlingen. Ett aktivt karitativt arbete kan vara en samlingspunkt för unga vuxna, särskilt på studentorter. En människa som en gång kom som hjälpsökande kan mycket väl senare bli en stöttepelare i församlingen.

Caritas Ungdom i Stockholm träffas

